

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ “แรงงานบังคับ การค้ามนุษย์ด้านแรงงาน เรื่องที่ต้องจริงจังซะที”

วันพฤหัสบดีที่ 5 สิงหาคม 2564

นางนภสร ทุงสุกใส ที่ปรึกษาวิชาการแรงงาน

TIP Report 2021

2017 – 2020

Tier 3 → Tier 2 WL → Tier 2

2021

Tier 2 → Tier 2 WL

สาระสำคัญใน TIP Report 2021

ไม่ปฏิบัติตาม
มาตรฐานขั้นต่ำ
แต่มีความ
พยายามอย่างมี
นัยสำคัญ

5 ข้อ

ไม่แสดงให้เห็น
ถึงความพยายาม
โดยรวมที่
เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี 62

9 ข้อ

ข้อเสนอแนะ
สำคัญต่อการ
ดำเนินงานของ
ประเทศไทย

15 ข้อ

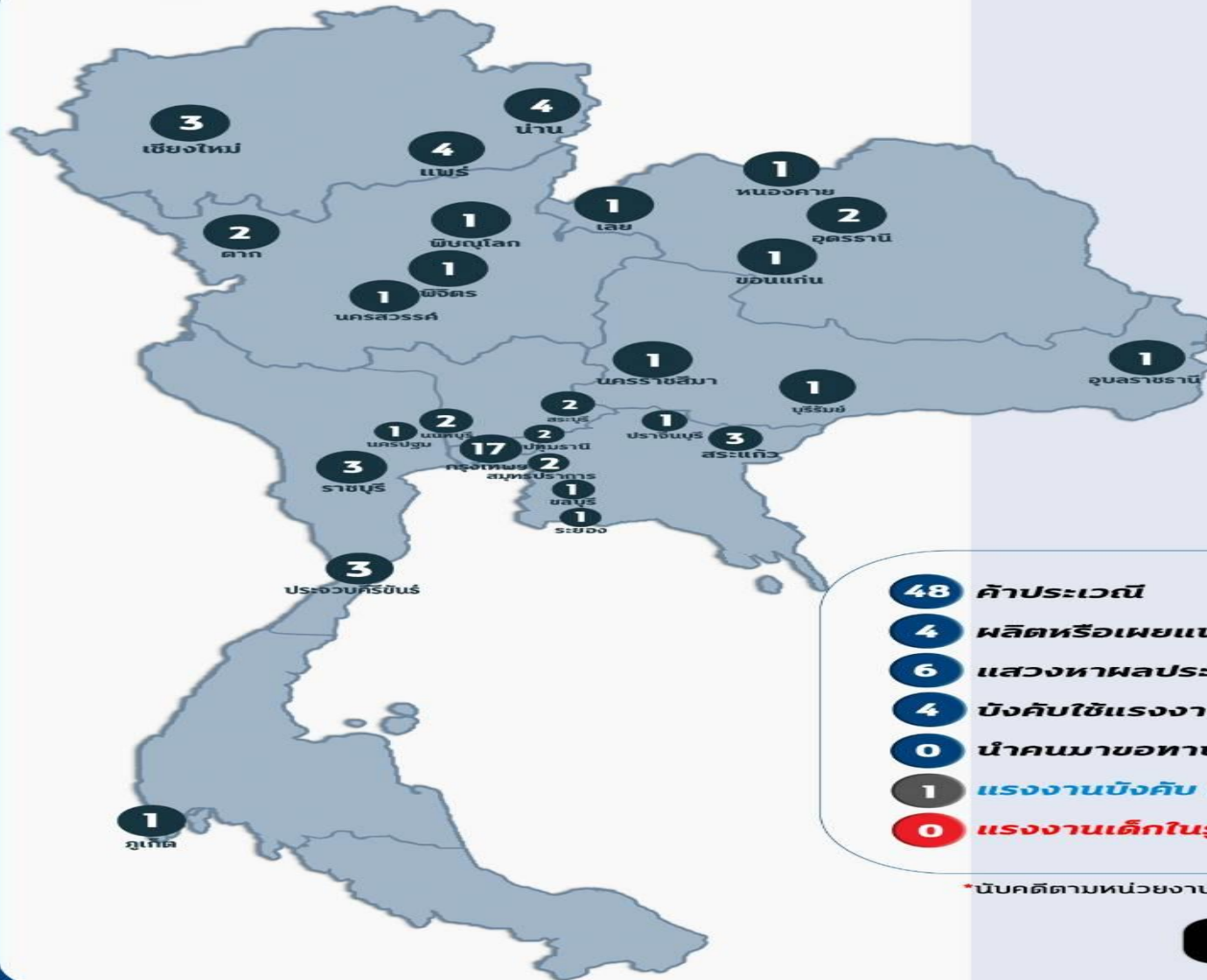
เหตุผลที่ลดระดับ 9 ข้อ : คำนุश्यด้านแรงงาน 4 ข้อ

- สอบสวนคดีคํานุश्यและดำเนินคดีกับผู้ต้องสงสัยลดลง
- ตัดสินลงโทษผู้คํานุश्यน้อยลง
- มีรายงานอย่างแพร่หลายว่าพบแรงงานบังคับอยู่ในกลุ่มของแรงงานข้ามชาติในหลายอุตสาหกรรมของประเทศไทย แต่ระบุตัวผู้เสียหายจากการคํานุश्यด้านแรงงานได้จำนวนน้อยเมื่อเทียบกับขอบเขตของปัญหา
- เจ้าหน้าที่ขาดความเข้าใจเรื่องการคํานุश्यด้านแรงงาน
- ขาดขั้นตอนการปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานสำหรับผู้ตรวจแรงงานในการส่งต่อคดีที่อาจเกิดขึ้นไปยังหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย
- ไม่มีการรายงานระบุตัวผู้เสียหายจากการคํานุश्यด้านแรงงานที่เกิดจากการตรวจเรือประมงที่ทำเรือ
- การจัดบริการดูแลผู้เสียหายมีไม่เพียงพอ
- ผู้เสียหายบางรายในสถานคุ้มครองของรัฐขาดอิสระในการเคลื่อนไหว
- เจ้าหน้าที่ของรัฐทุจริตและเกี่ยวข้องับขบวนการคํานุश्य และมีการลงโทษ 5 ราย

สถิติคดีตาม พ.ร.บ.ค้ามนุษย์ ปี 2564

ณ วันที่ 13 กรกฎาคม 2564

- 48 ค้าประเวณี
- 4 ผลิตหรือเผยแพร่ วัตถุ สื่อลามก
- 6 แสวงหาผลประโยชน์ทางเพศรูปแบบอื่น
- 4 บังคับใช้แรงงาน/นำคนลงเป็นทาส/ขูดรีด
- 0 นำคนมาขอราน
- 1 แรงงานบังคับ (ม.6/1)
- 0 แรงงานเด็กในรูปแบบเลวร้าย (ม.56/1)

*นับคดีตามหน่วยงาน ตร. และ DSI ที่รับคดีสอบสวน
เริ่มตั้งแต่ 1 ม.ค. 2564

ทั้งหมด 63 คดี

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา (1)

International Labour Organization

อนุสัญญาฉบับที่ 29 ว่าด้วยการเกณฑ์แรงงานหรือแรงงานบังคับ ค.ศ. 1930

และพิธีสารประกอบอนุสัญญา ค.ศ. 2014 (ฉบับที่ 203)

ไทยไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานใช้แรงงานบังคับ

ซึ่งเป็นการกระทำความผิดที่ไม่เข้าข่ายค้ำมนุษย์ไว้อย่างชัดเจน

ไทยเป็นประเทศที่มีความเสี่ยงที่จะที่ไม่ให้ความร่วมมือ (possibility of identifying as non-cooperating country)

หรือใบเหลืองภายใต้กฎ IUU Fishing

ไทยถูกจัดอันดับรายงานการค้ามนุษย์ของประเทศสหรัฐอเมริกาในระดับ Tier 3

ตามกฎหมาย TVPA

กระทรวงแรงงานทำอะไรไปบ้างกับปัญหาการคุ้มครองด้านแรงงาน ?

1

รัฐบาลไทย โดย รมว.รง. พลตำรวจเอก อุดมย์ แสงสิงแก้ว ได้ให้สัตยาบันพิธีสาร
เมื่อวันที่ 2-8 มิถุนายน 2561 ณ ILO กรุงเจนีวา สวิตเซอร์แลนด์

ผลดี

- ภาพลักษณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศ
- ยกระดับมาตรฐานการคุ้มครองแรงงานที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล
- ขจัดอุปสรรคด้านการค้าและการส่งออกสินค้าที่ใช้แรงงานเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิต โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมส่งออกอาหารทะเลของประเทศไทยจากกรณีที่ถูกพาดพิงว่ามีการใช้แรงงานบังคับ

กระทรวงแรงงานทำอะไรไปบ้างกับปัญหาการคุ้มครองด้านแรงงาน ?

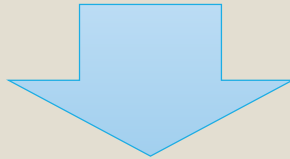

2

ผลักดันให้มีการออกกฎหมายว่าด้วยการบังคับใช้แรงงาน

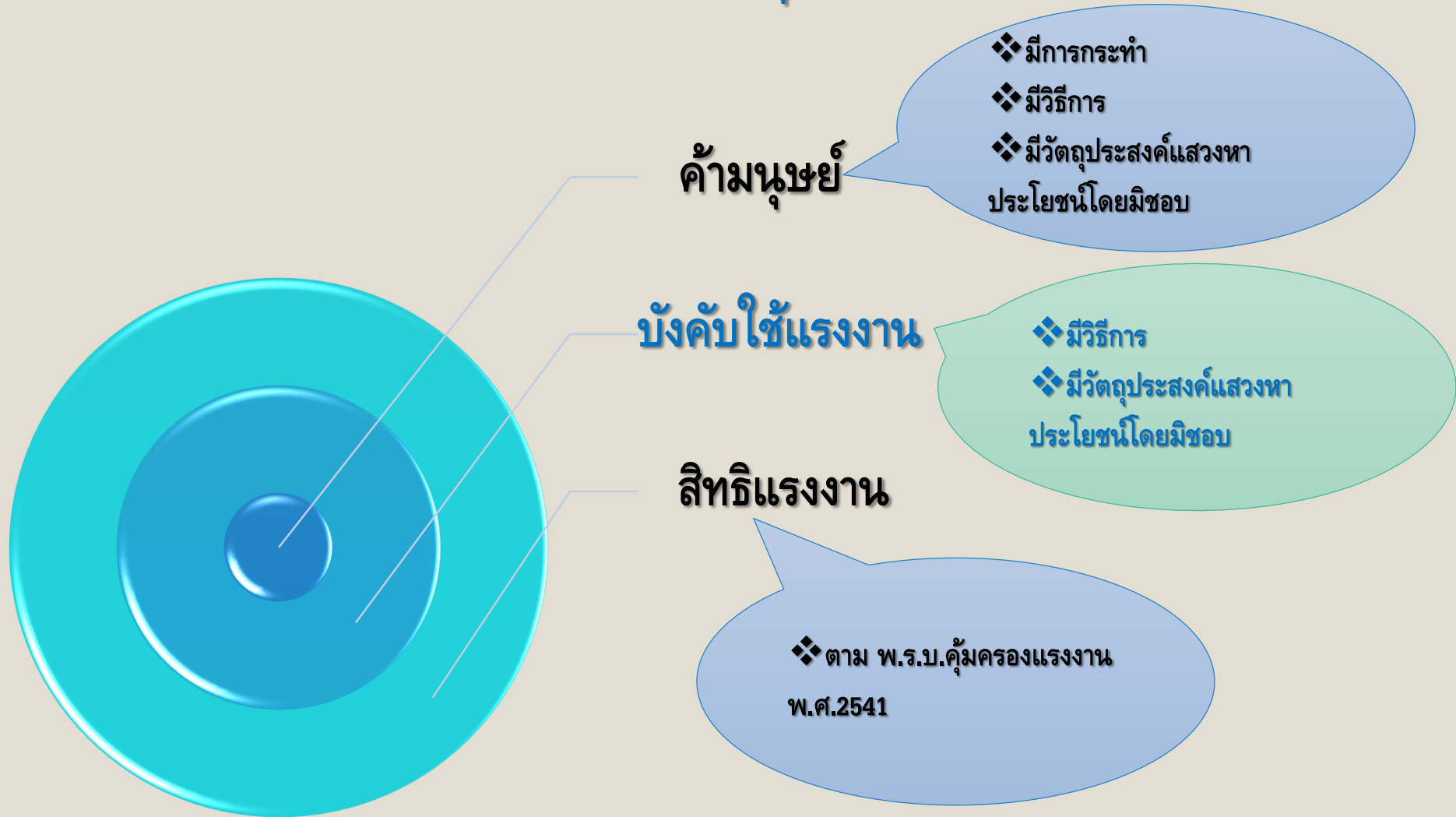
พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการคุ้มครอง
พ.ศ. 2551 พ.ศ.2562

นิยาม ขอบเขตการบังคับใช้ บทลงโทษ การช่วยเหลือเยียวยาผู้เสียหาย

สิทธิแรงงาน บังคับใช้แรงงาน และค้ำมนุษย์

นิยาม “แรงงานบังคับ” ตามกฎหมาย

มาตรา 6/1 แห่ง พ.ร.ก.แก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 พ.ศ. 2562
บัญญัติว่า “ผู้ใดข่มขืนใจผู้อื่นให้ทำงานหรือให้บริการโดยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) ทำให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของบุคคลนั้นเองหรือ
ของผู้อื่น

(๒) ขู่เชือดด้วยประการใด ๆ

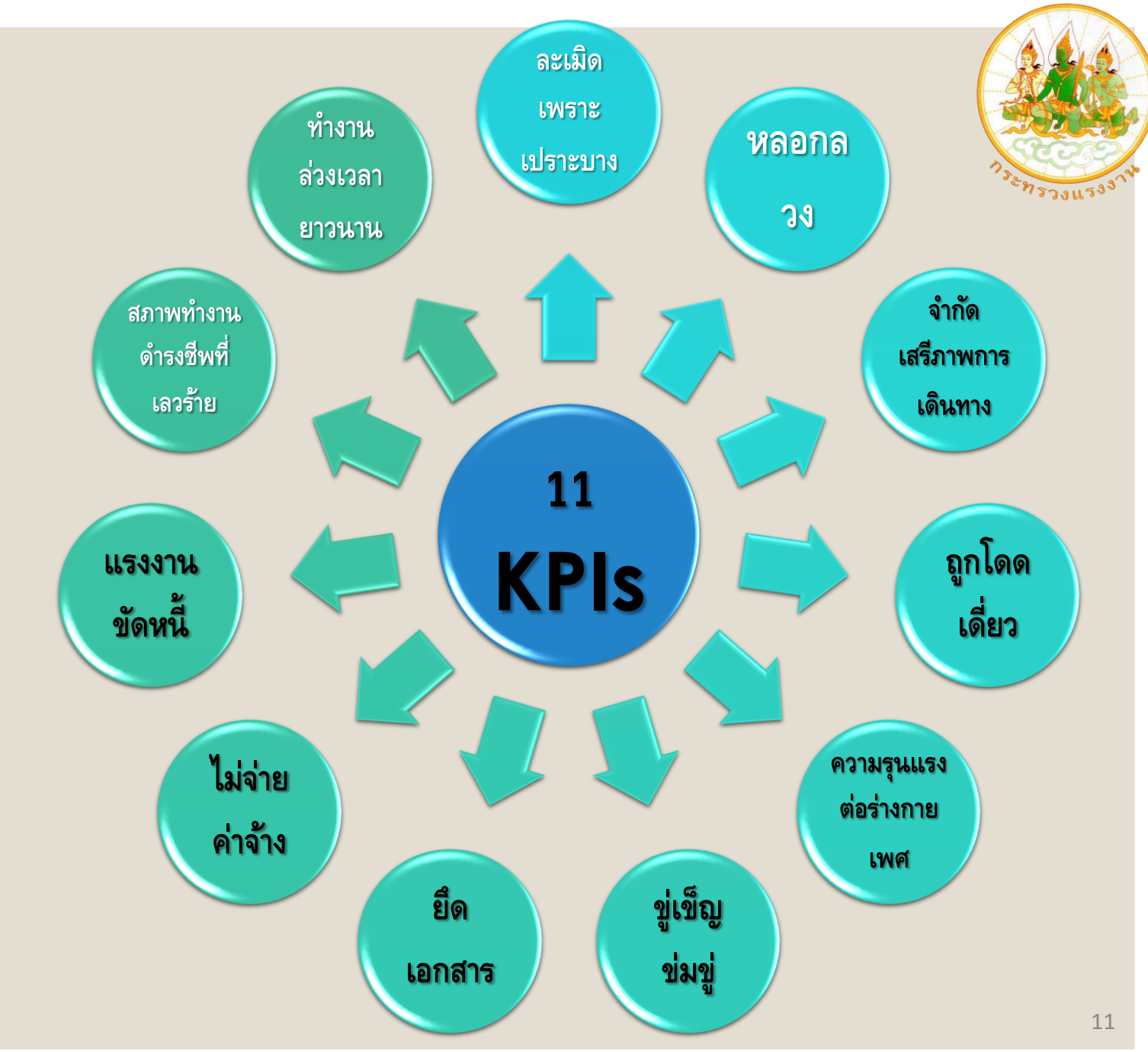
(๓) ใช้กำลังประทุษร้าย

(๔) ยึดเอกสารสำคัญประจำตัวของบุคคลนั้นไว้

(๕) นำภาระหนี้ของบุคคลนั้นหรือของผู้อื่นมาเป็นสิ่งผูกมัดโดยมิชอบ

(๖) ทำด้วยประการอื่นใดอันมีลักษณะคล้ายคลึงกับการกระทำความดังกล่าวข้างต้น

ถ้าได้กระทำให้ผู้อื่นนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้
ผู้นั้นกระทำความผิดฐานบังคับใช้แรงงานหรือบริการ

Gap Analysis

KPIs ILO	นิตามตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานบังคับของไทย					
	ทำให้กลัวว่าจะ เกิดอันตราย	ขู่เข็ญ	ใช้กำลัง ประทุษร้าย	ยึดเอกสารสำคัญ ประจำตัว	นำภาระนี้เป็น สิ่งผูกมัดโดยมิ ชอบ	ทำประการอื่นใด ที่คล้ายคลึง ข้างต้น
ละเมิดเพราะเปราะบาง						
หลอกลวง						
จำกัดเสรีภาพการเดินทาง						
ถูกโดดเดี่ยว						
รุนแรงต่อร่างกาย เพศ	✓		✓			
ขู่เข็ญ ข่มขู่	✓	✓				
ยึดเอกสาร				✓		
ไม่จ่ายค่าจ้าง						
ขัดหนี้					✓	
สภาพทำงาน ดำรงชีพที่ เลวร้าย						
ทำล่วงเวลายาวนาน						

ข้อเสนอมาตรการเพื่อยกระดับ TIP Report

- ทบทวนกฎหมาย
- พัฒนาระบบ IT
- สร้างเครือข่ายและกลไกความร่วมมือกับทุกภาคส่วน โดยเฉพาะภาคประชาสังคมให้มากขึ้น ทั้งในและต่างประเทศ ดึงภาคธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วม พัฒนามาตรการแก้ไขปัญหา แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับแรงงานกลุ่มเสี่ยงเพื่อถอดบทเรียนและนำไปสู่แนวทางการทำงานร่วมกัน
- เพิ่มประสิทธิภาพการตรวจแรงงานแบบเข้มข้น + พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่
- ส่งเสริม GLP ในสถานประกอบการ
- สร้างความตระหนักรู้ให้แก่สังคม
- สร้างกลไกการคุ้มครองที่มีประสิทธิภาพและเข้าถึงง่าย
- พัฒนาตัวชี้วัดแรงงานบังคับ
- ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย วางระบบติดตามประเมินผล และพัฒนาคู่มือมาตรฐานการปฏิบัติ

ขอบคุณที่สนใจฟังค่ะ

นางนภสร ทุ้งสุกใส ที่ปรึกษาวิชาการแรงงาน